

KSK-notat nr.: 76/2014 - Bakgrunn for vedtak - småkraftverk

Søker/sak:	Tinfos AS/Hareima kraftverk
Fylke/kommune:	Møre og Romsdal/Sunndal
Ansvarlig:	Øystein Grundt
Saksbehandler:	Steinar Pettersen
Dato:	21.08.2014
Vår ref.:	200904123 44

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Søknad om tillatelse til Hareima kraftverk i Sunndal kommune i Møre og Romsdal

Innhold

Sammendrag	1
NVEs konklusjon	2
Søknad	3
Høring og distriktsbehandling	9
Tilleggsopplysninger	17
NVEs vurdering	18
NVEs konklusjon	21

Sammendrag

Tinfos AS søker om konsesjon til å utnytte et fall på 497 m i Hareima til kraftproduksjon. Inntaket skal etableres på kote 530 og kraftstasjonen er planlagt på kote 33. Vannveien er planlagt som nedgravd rørgate, alternativt boret tunnel på deler av strekningen. Utbyggingsstrekningen er på 1300 m, og Hareima kraftverk er planlagt med en installert effekt på 9,6 MW. Søker har presentert et alternativ med en redusert slukeevne og med en installert effekt på 4,9 MW. Etter høringsrunden er dette presentert som hovedalternativet. En utbygging etter dette alternativet i omsøkt plan vil gi om lag 19 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2011-13) har NVE klarert om lag 1,4 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette

krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

NVE registrerer at det er en betydelig motstanden mot en utbygging av Hareima. Med unntak av Statens vegvesen og lokalt og regional nettselskap, som ikke tar stilling til utbyggingsspørsmålet, og rettighetshaverne, går alle høringspartene mot en utbygging. Vi merker oss særlig at Sunndal kommune, som tidligere har fattet et prinsippvedtak til fordel for videre kraftutbygging i kommunen, går imot at det gis konsesjon her. Dette gjelder også til en utbygging med redusert slukeevne. Fylkesmannen har innsigelse til søknaden pga. virkningene for landskap, og Miljødirektoratet anbefaler at vi avslår søknaden med bl.a. denne begrunnelsen. Fylkeskommunen fraråder også at det gis konsesjon til kraftverket. Vi registrerer at søknaden har skapt et lokalt engasjement mot utbygging i form av en underskriftskampanje.

NVE er av den oppfatningen at høringsrunden har avdekket at Hareima har en særlig viktig posisjon som landskapselement lokalt, og er et viktig bidrag til landskapsopplevelsen i Sunndal. I tillegg er det av betydning at Hareima er en relativt sentrumsnær elv.

I Olje- og energidepartementets retningslinjer framgår det at utbygging av vassdrag som fører til vesentlig reduksjon av verdifulle landskapselementer av nasjonal, regional eller lokal betydning bør unngås.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Hareima kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt. NVE avslår derfor søknaden fra Tinfos AS om tillatelse til bygging av Hareima kraftverk.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Tinfos AS, datert 05.03.2014:

Hareima kraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ	
Nedbørfelt	km ²	14	
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	34,9	
Spesifikk avrenning	l//s/km ²	79	
Middelvannføring	l/s	1110	
Alminnelig lavvannføring	l/s	84	
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	252	
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	56	
KRAFTVERK			
Inntak	moh.	530	
Avløp	moh.	33	
Lengde på berørt elvestrekning	m	1300	
Brutto fallhøyde	m	497	
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	1,209	
Slukeevne, maks	l/s	2200	
Minste driftsvannføring	l/s	166	
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	252	
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	56	
Tilløpsrør, diameter	mm	1000	1200
Tunnel, tverrsnitt	m ²		340+890
Tilløpsrør/tunnel, lengde	m	1250	
Installert effekt, maks	MW	9,6	
Brukstid	timer	2740	
PRODUKSJON			
Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	7,5	
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	17,5	
Produksjon, årlig middel	GWh	26,3	

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	69,6	76,7
Utbyggingspris	kr/kWh	2,64	2,92

Hareima kraftverk, elektriske anlegg**GENERATOR**

Ytelse	MVA	10,7
Spenning	kV	6,6

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	12
Omsetning	kV/kV	6,6/22

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	m	790
Nominell spenning	kV	22
		Jordkabel

Om søker

Fallrettseierne tilknyttet Hareima elva i Sunndal kommune ønsker å bygge kraftverk i vassdraget. Fallrettseiere har inngått avtale med Tinfos AS om å søke konsesjon og å bygge ut vassdraget dersom konsesjon blir gitt. Tinfos vil gå inn som eier sammen med fallrettseiere.

Beskrivelse av området

Hareima elva har sitt tilsig fra Hareima dalen som ligg mellom Litladalen i vest og Grøtladalen i øst. Nedbørsfeltet består av sidedaler og mindre bekker som danner tilsig til Hareima. Da tilsig kommer fra høydedrag på over 1800 moh har elva normalt mye vannføring i form av snøsmelting fra mai til medio av juli måned. Store deler av nedbørsfeltet ligger innenfor Dovrefjell - Sunndalsfjella Nasjonalpark, men planlagt inntaket ligger utenfor restriksjonsområdet for Nasjonalparken.

Hareima har sitt utløp i hovedelva Driva på kote 15 moh om lag 1,2 km nedstrøms utløp fra planlagt kraftstasjon. Langs nedre del av Hareima er det aktivt jordbruk. Hareima er godt synlig fra Fylkesveg 312 og Riksveg 70. Langs den berørte elvestrekningen på ca. 1300 m fra inntak ved kote 530 moh til stasjon på kote 33 moh har elva jevnt stort fall hele veien med et noe roligere parti de siste meterne før inntaket. Det finnes ingen markerte større frie fossefall eller markante bekkekløfter på den aktuelle strekningen. Elva følger berget hele veien, med enkelte mindre fossefall < 10 m. Da elva er stri hele veien, finnes det få kulper på strekningen.

Vegetasjon i nedre del influensområde er dominert av gråor sammen med platanlønn, bjørk, trollhegg og rogn. I øvre del av influensområde er det er det bjørkeskog og blåbær- og bærlyngvegetasjon.

I område nord for tiltaksområdet der Hareima har sitt utløp til Driva er det dyrka jordbruksareal. Fylkesveg 312 og eksisterende 22 kV kraftlinje følger dalføre til hovedelva Driva og krysser Hareima om lag 200 – 300 meter nord for planlagt kraftstasjon. Nedre del av influensområdet blir i dag benyttet som beiteområde og det er drevet hogst/vedhogst i dette området. Det er bygget traktorvei på østsiden av elv til kote 130 og vatningsanlegg med inntak fra Hareima på kote 140. I tillegg har om lag 20

husstander drikkevannsforsyning fra Hareima fra ca. kote 60 moh. Rør for vatningsanlegg er nedgravd på vestsiden av elva og blir således ikke direkte berørt av utbyggingen.

Teknisk plan

Inntak

Inntaksdammen til Hareima er planlagt bygget nedstrøms markert fossefall på kote 530 moh. Her er det en naturlig kulp i elven. Dammen er tenkt som relativ lav sperredam i betongdam tvers over elveleiet. Vannet vil bli ført i en kort kanal bort fra hovedelven til inntaket. Det blir bygget spyleluke i dammen og steinplastring nedstrøms dam vil bli utformet slik at løsmasse kan fjernes med mindre gravemaskin. Høyde på dammen vil være 2-3 meter og sammen med kort kanal sikre gode inntaksforhold.

Selve inntaket er tenkt plassert vekk fra selve elveleiet, bak en fjellknaus som beskytter inntakskonstruksjonen for isfall, steinsprang osv. Kanal mellom dam og inntak vil også gi effekt som sedimenteringsbasseng for finere masser. Nøyaktig plassering av inntaket vil være avhengig av hvorledes vannveg blir arrangert. Inntaket vil ha grovvarerist og finvarerist, stengeluke og arrangement for slipp av minstevannføring. Synlig betong i dam og inntak vil bli tilsatt fargestoff slik at den får en mørkere grå farge. Det blir i tillegg bygget et lite luke hus over inntaket. Dette blir bygget i tre og malt i brunfarge tilpassa i terrenget. Plassering av inntaket er innerst på ei lita flate slik at inntak blir lite synlig fra Sunndalen.

Minstevannføring er tenkt målt med et rør fra inntakskassen som blir ført ut i elv nedstrøms dammen. Det planlegges målekum i forbindelse med inntakskonstruksjonen. Røret vil ha reguleringsventil slik at vannføringa kan tilpasses rett minstevannføring sommer og vinter. Vannføringen blir målt med elektromagnetisk måler, logget og vist på et display i vinduet på inntakshuset. Inntaket vil få strøm fra kabel fra kraftstasjon eller fra solcellepanel og tilstrekkelig batterikapasitet for sikker drift hele året.

Vannvei

Det er vurdert 2 alternativ til vannvei:

Alternativ 1 – Nedgravet rørgate basert på tilkomst med taubane/spesialmaskin:

Det blir lagd nedgravd d trykkrør DN1000 i heile lengden. Øverste delen av rørtraseen går i bratt terreng og vil bli tilpasset bygging med taubane/spesialmaskin fra kote 125 moh til inntaket. Dette vil si at traseen er rett under taubane med ett knekkpunkt. Trykkrøret vil for det meste ligge i sprengt grøft med enkelte parti med løsmasser og vil være totalt 1250 meter.

Eksisterende traktorvei vil bli utbedret til anleggsvei opp til kote 125 moh og riggområde for taubane blir etablert i dette området.

Alternativ 2 – Fjellboring:

Vannveien vil gå i borehull med diameter Ø1200mm foret med stålrør DN1000 fra inntaket og ned til kote 127. Lengda på borehullet blir på ca. 890 meter. Ved innslaget til borehullet blir det overgang til duktile støpejernsrør, DN1000, C50. Høyt trykk ned mot stasjonen gjør at overgang til DN1000, C64 er trolig. Dei duktile støpejernsrørene er nedgravd mellom borehull og kraftstasjon. Grøfta blir en kombinasjon av fjellgrøft og løsmassegrøft. Lengde på duktilt støpejernsrør i grøft er om lag 340 meter. Trykkrøret blir tilrådd i NVE bruddkonsekvensklasse 1 på grunn av erosjonsfare.

Det vil bli etablert ett område for sedimenteringsbasseng (ca. 50m²) for utskilling av masser fra borehull rett nord for borehullet. Sedimenteringsbassenget vil bestå av to seriekoblet flyttbare containere. Vann til spyling av borehullet blir tatt fra elva der inntaket for vatningsanlegget er plassert, elvekote 140 moh. Benyttet og avslammet spylevann blir ført tilbake til elv nedstrøms inntak for drikkevann, elvekote 70 moh. Masse fra borehull (ca. 1000 m³) blir benyttet som vei grus eller som masse for terrengjustering i rørtrase eller stasjonsområdet.

Kraftstasjon

Kraftstasjon planlegges plassert på kote 33 med åpen tilbakeføringskanal til elv med lengde på ca. 120 meter. Tilbakeføringskanal blir plastret og sikret for også å ta med eventuelt flomvann. Det blir tatt hensyn til eksisterende jordvoll og rør for vatningsanlegg i den grad dette blir berørt av utbyggingen. Kraftstasjon er planlagt å bygges i et utseende som gjenspeiler lokal byggeskikk. Stasjonen blir bygget i tre eller kombinasjon av tre og betong. Se Figur 12, eksempel på stasjonsbygning på tidligere prosjekt. Grunnflaten blir på ca. 100 – 120 m². Det er planlagt installert en (1) Pelton turbin med effekt på 9,6 MW, spenning på 6,6 kV. Transformator (1) er planlagt installert med en størrelse på 12 MVA. Spenning ut på linjnett er 22 kV.

Det blir gjennomført fiskeundersøkelse om det er oppgang av anadrom fisk i elv. Dersom nødvendig blir det installert omløpsventil for å opprettholde vannføring ved driftstans.

Støydempende tiltak: Det er relativt stor avstand fra stasjon til næreste bebyggelse. Det blir tatt hensyn til støyutfordring ved utforming av ventilasjon og isolering av stasjon.

Nettilknytning

For å tilknytte kraftstasjonen til eksisterende 22 kV nett må det legges ca. 790 meter 22 kV jordkabel med tverrsnitt 3 x 1 x 400 Al. Grensesnitt mellom Sunndal Energi som er områdekonsesjonær og Hareima er definert på tilkoblingsklemmer til bryter i tilknytningspunktet.

Tinfos AS skal søke anleggskonsesjon for nett fra kraftverket til grensesnitt overfor Sunndal Energi. Eiendomsforhold for legging av jordkabel er avklart.

Veier

Fra Fylkesvei 312 går det i dag traktorvei som er benyttet for vedhogst og tilkomst til inntak for vatningsanlegg på elvekote 140. Det blir kombinasjon av oppgradering av denne veien og bygging av ny vei til standard klasse 7, d.v.s 4 m bredde. Totalt blir det oppgradert/bygget ca. 450 meter ny vei.

I forbindelse med oppgradering/bygging av vei må det ryddes et belte på ca. 20 -25 meter. Veien fra stasjon til overgang taubane eller fjellboring vil følge eksisterende traktorvei til kote 125 -127 moh. Dersom det blir valgt nedgravd rørgate som vannvei alternativ må det ryddes et skogsbelte for taubane/spesialmaskin på ca. 15-20 meter bredde. Ved fjellboringsalternativet blir det minimalt med inngrep mellom påhugg (127 moh) og inntaksdam.

Massetak og deponi

Dersom det blir valgt fjellboring som vannveialternativ blir det bygget utskiller/sedimenteringsbasseng for utskilling av borreslam. Masse fra fjellboring vil variere fra finpartiklet grus til pukk. Erfaring fra tidligere prosjekt med fjellboring er at denne fjellmassen er godt egnet som fyllmasse ved legging av rør og toppdekke på veier. Totalt volum fast masse vil være på ca. 1000 m³ som med faktor på 1,6 vil gi ca. 1600 m³ grus/pukk masse av som kan benyttes som fyllmasse på rørgate og veier. Det blir

anordnet midlertidig deponi og massetak ved påhuggsområdet for fjellboring og kraftstasjonsområdet. Masse blir fortløpende benyttet som fyllmasse for rør og vei.

Arealbruk

Vannvegsalternativ	Alternativ 1 – Nedgravd rørgate		Alternativ 2 - Fjellboring	
Inngrep	Midlertidig arealbehov (daa)	Permanent arealbehov (daa)	Midlertidig arealbehov (daa)	Permanent arealbehov (daa)
Reguleringsmagasin	0	0	0	0
Overføring	0	0	0	0
Inntaksområde	3	1,5	3	1,5
Rørgate/tunnel (vannvei)	31,25	7,5	8,5	2,0
Riggområde og sedimenteringsbasseng	3	0	4	0
Veier	8	2	8	2
Kraftstasjonsområde	2	1	2	1
Tilbakeføringskanal	3	1	3	1
Massetak/deponi	1	0	3	0
Nettilknytning	0,4	0,2	0,4	0,2
Sum	48,65	13,2	31,9	7,7

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Berørt areal for utbygging av kraftanlegg er i arealplan for Sunndal kommune lagt ut som LNF-område.

Samlet plan for vassdrag

Hareima er ikke omhandlet av Samlet plan for vassdrag.

Verneplan for vassdrag

Hareima er ikke et vernet vassdrag.

Inngrepsfrie områder (INON)

Hareima vassdraget ligger i nordenden av et stort område med inngrepsfri natur med stor verdi (A) som omfattes av Dovrefjell-Sunndalsfjella Nasjonalpark (se fig.20). Planlagte inntak kote 530 ligger innenfor grensen for inngrepsfri sone 2; 1-3 km fra tyngre tekniske inngrep (se fig.19). Tiltaket vil flytte grensene for inngrepsfri natur med i overkant av 1 km opp langs elva. Dette vil endre 2,12 km² fra sone 2 til inngrepsnært område. 2,58 km² av inngrepsfritt område sone 1 vil bli omdefinert til sone 2, mens av villmarkspregede områder vil 0,14 km² omdefineres til sone 1.

Nasjonale laksevassdrag

Hareima er et sidevassdrag til Driva og har sitt utløp til Driva ca. 1,2 km nedstrøms utløpskanal fra kraftstasjon. Driva er et nasjonalt laksevassdrag.

Andre verneområder

Det berørte området ligger utenfor vernegrensen for Dovrefjell- Sunndalsfjella Nasjonalpark

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn sammen med 5 andre søknader i Sunndal kommune. I tillegg har søknaden blitt sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner for uttalelse, og det ble arrangert et folkemøte i Sunndal Rådhus den 13.05.2014.

NVE har mottatt følgende uttalelser til søknaden:

Sunndal kommune behandlet søknaden i kommunestyremøte den 18.06.2014 og vedtok følgende:

«Sunndal kommunestyre går imot at det blir gitt konsesjon for utbygging av Hareima på grunn av hensynet til landskapsbildet, reiseliv og trivsel for kommunens egne innbyggere.»

I saksframlegget gjør kommunen følgende vurdering:

«Hareima er meget viktig i landskapsbildet for turister, friluftsliv og kommunens innbyggere. En utbygging har mange negative sider i denne sammenheng, og de samfunnsmessige virkningene ved en utbygging vurderes til å være mindre enn andre allmenne interesser.

En eventuell utbygging av Hareima vil påvirke landskapsbildet i nedre Sunndal og ha store negative konsekvenser for turisme, friluftsliv og trivsel for kommunens egne innbyggere.

Rådmannen tilrår derfor at konsesjon ikke gis.»

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har fremmed innsigelse til søknaden om Hareima kraftverk i brev datert 11.06.2014, og konkluderer med følgende:

«Fylkesmannen har motsegn til utbygging av Hareima. Elva er eit av karaktervassdraga for Sunndalen og tiltaket vil ha store negative konsekvensar for landskap og opplevingsverdier. Vidare vil ei utbygging ha klart negative konsekvensar for inngrepsfri natur (INON) innanfor Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark.»

Miljødirektoratet har gitt uttalelse i brev datert 03.07.2014. Direktoratet har selv konkludert som følger:

«Vår vurdering av de omsøkte kraftverkene har tatt utgangspunkt i konsekvenser spesielt med hensyn på landskapsverdier og opplevelsesverdier i Sunndalen. Det vil si at vi har valgt å ikke innlemme det omsøkte kraftverket i nabodalen Øksendalen i vår vurdering. De fire omsøkte kraftverkene i Sunndalen berører sidevassdrag til Driva og ligger i et område med et felles landskapsmessig særpreg. De berørte elvestrekningene har alle i kraft av sin fossenatur stor inntrykkstyrke og har også stor synlighet fra boområder og ferdselsårer i dalføret. Ett av de berørte vassdragene er blant verdens største fossefall. I sum vil en gjennomføring av tiltakene få store negative konsekvenser på landskapet i kraft av fraføring av vann over betydelige elvestrekninger som sluses til rørgater og kraftstasjoner, rørgater godt synlig i bratte fjellsider og nye veistrekninger.

Hver av de planlagte utbyggingene berører også regionale og nasjonale landskapsverdier i form av og betydelige tap av inngrepsfrie naturområder innenfor Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark og Trollheimen landskapsvernområde. Plassering av tiltakene på grensen til disse områdene vil gi en vesentlig endring i områdenes grad av urørthet. Det ligger implisitt at utbygginger vil gi tap for reise- og friluftsliv.

Miljødirektoratet anser tapene av fossenatur og inngrepsfrie naturområder som store. Den samlede negative belastningen av dette må tillegges avgjørende vekt ved vurderingen av

søknadene (jfr. naturmangfoldloven § 10). Miljødirektoratet anbefaler derfor NVE å avslå de fire søknadene.»

Møre og Romsdal fylkeskommune har gitt uttalelse i brev datert 20.06.2014.

Fylkeskommunen har ikke merknader til beskrivelsen av konsekvensene for kulturminner, men mener omtalen av konsekvensene for friluftsliv er svært knapp. Det pekes på at Hareimsdalen er et mye brukt friluftsområde og at dette ikke kommer godt nok fram av søknaden. Sunndalen og riksvei 70 omtales som en viktig innfartsåre til fylket, og det ville være svært uheldig bl.a. for reiselivet om synlige fossefall i store deler av et dalføre ble utbygget til kraftformål.

Hareima har en særlig verdi pga. nærheten til Sunndalsøra og som ei svært synlig elv. Den blir sammenlignet med Erdalselva i Øksendal, hvor det tidligere er avslått en søknad på et sammenlignbart grunnlag.

Fylkeskommunen viser også til at det pågår et arbeid i regi av miljøvernmyndigheten med sikte på fastsetting av nasjonale villreinområder, og at en kartlegging av villreinens leveområde etter biologiske kriterier viser at nedbørfeltet til Hareima inngår i leveområdet. Fylkeskommunen mener at hensynet til villreinen ikke er tilstrekkelig utredet i søknaden.

Ut fra en samlet vurdering av søknadene i Sunndal, oppsummerer fylkeskommunen uttalelsen som følger:

«Når det gjeld Hareima er utgreiingane framleis noko mangelfulle både når det gjeld villrein og friluftsliv. Vi er i tvil om desse manglane skal vere avgjerande i forhold til sluttvedtaket, men rår sterkt til at KU vert oppdatert noko. Dei landskapsmessige, friluftsmessige og reiselivsmessige konsekvensane av utbygging tilseier at vi vil rå i frå konsesjon.»

Statens vegvesen viser i brev datert 25.04.2014 til at det må søkes Statens vegvesen om dersom det skal etableres nye avkjøringer eller gjennomføres endringer eller økt bruk av slike. I tillegg må det søkes om tillatelse til graving ved eventuell nærføring/kryssing langs og i vei.

Sunndal Energi AS beskriver i brev datert 15.06.2014 hvilke oppgraderinger som en nødvendig i 22 kV-nettet dersom det blir gitt konsesjon til flere enn ett av de omsøkte småkraftverkene i Sunndalen. I tilfelle må det betales anleggsbidrag, varierende i størrelse avhengig av hvilke av søknaden som får konsesjon.

Istad Nett AS peker i brev datert 13.06.2014 på at omsøkt produksjon av 5 nye småkraftverk i Sunndal vil møte begrensninger i 22 kV nettet (distribusjonsnettet) og i nærmeste transformatorstasjon, Aura. I overliggende regional- og sentralnett er det tilstrekkelig ledig kapasitet. Istad nett beskriver 5 ulike tiltak som kan bedre kapasiteten i Aura transformatorstasjon.

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal (NVF) har i brev datert 20.06.2014 gitt følgende uttalelse:

«Naturvernforbundet har vore på synfaring 11.5.2014. Dei flatare delane av området, dvs. områda rundt kraftstasjonen er prega av større areal som er i gjengroing etter tidlegare truleg å ha vore opne beiteområde. Innimellom er det små lommer med litt spesielle tilhøve knytt til gamle elvelaup eller at grunnvatnet står høgt. Vi fann ikkje noko spesielt i området, men området er nok ikkje så einsarta som undersøkinga i søknaden syner, og ein kan ikkje utelukke at det finst biologiske verdiar som er meir interessante i dette området.

I den brattare delen av området er det lauvskog av ymse slag som må ha vore beita meir i tidlegare tider. Det er vanskeleg å vurdere om det er restverdiar igjen frå den gamle bruken,

eller om ein er i ein mellomfase der dei gamle verdiane er borte og nye ikkje er kome til. Situasjonen er truleg mest avklara langs traktorvegen i området.

Øvre del av rørtrase finst i to alternativ, anten i form av bora hol eller nedgrave røyr. Nedgrave røyr representerer eit mykje større inngrep, både landskapsmessig og når det gjeld biologisk mangfald, enn eit boreprosjekt.

Landskapsverdiane knytt til Hareima er store. Hareima er einaste vassdraget igjen med naturleg vassføring som kjem ned i nordvendt skråning i Sunndalen. Det må vere ein del område langs Hareima som er mykje eller noko påverka av fukt frå elva. Sjølv om det ved undersøkingane knytt til biologisk mangfald ikkje er påvist artar med spesiell verdi, er det ein viss moglegheit for at noko kan vere oversett. Krava om kunnskapsgrunnlaget må vere monaleg høgare når spørsmåla dreier seg om areal som er det siste av sin type i eit større område. Elles er det nødvendig å ta vare på heilt vanleg natur med slik påverknad også. Når ein gong etter gong har bygd ut «vanleg» natur, kan vanleg natur ta til å bli sjeldan.»

NVF har følgende konklusjon for søknadene i Sunndal kommune:

«Gryta og Somrungen bør ikkje få konsesjon. Verknaden på biologisk mangfald i tillegg til landskapsmessig påverknad er dei viktigaste argumenta for at desse ikkje skal byggast ut. Gryta er dessutan representant for vassdrag som har strekningar som renn tørre.

Skrondalselva bør ikkje få konsesjon. Det er svært få vassdrag som ikkje er bygd ut i Øksendalen, og vassdraget må truleg reknast som typevassdrag med omsyn til at elva renn tørr på strekningar i eit område med såkalla triviell natur. Triviell natur knytt til vassdrag med naturleg vassføring har blitt såpass sjeldan at det langt på veg fyller kriteria for å bli ført opp på raudlista.

Når det gjeld Hareima er denne aleine representant for vassdrag på sørsida av Sunndalen. Truleg har Grøa hatt større verdiar, men sidan det vassdraget alt er bygd ut, så må ein ha igjen eit vassdrag som får renne fritt, og då må det bli Hareima.

Utbyggingsløyisinga for Skorga/Fossa er vesentleg betre enn dei andre for landskapspåverknader. Samtidig er bortfall av vatn i desse vassdraga særleg alvorleg som følge av eit sterkt landskapsinntrykk.

Dei vassdraga som det ikkje er store innvendingar til å bygge ut er i Sunndal alt bygd ut. Alle dei fem vassdraga som er omsøkt i denne pakka har såpass store biologiske verdiar, landskapsverdiar eller verknader for friluftslivet at det er nødvendig å avslå søknadene.»

Kristiansund og Nordmøre Turistforening (KNT) gir i brev datert 10.06.2014 uttrykk for at Hareima er et markant vassdrag som sammen med Vinnu og Skorga på motsatt side av Sunndalen utgjør en attraksjon i reiselivssammenheng og bidrar til gjenkjennelse og livskvalitet for Sunndals innbyggere. Vassdragene er saman med høye, grønnkledde fjellsider Sunndals arvesølv og stolthet. KNT anbefaler at søknaden om Hareima kraftverk blir avslått, sammen med søknaden om Torske kraftverk. Elvene Hareima, Skorga og Fossa bør vernes, mens KNT mener at Skrondal og Somrungen kraftverk kan bygges.

Sunndal Venstre har den 20.06.2014 sendt e-post med følgende uttalelse:

«Sunndal Venstre er mot at det gis tillatelse til utbygging av alle de omsøkte småkraftverkene i «Sunndalspakken».

Begrunnelse:

- *Svært mye av både små og store vassdrag i Sunndal kommune er allerede utbygd.*
- *Vi bør heller rehabilitere / modernisere allerede utbygde kraftverk som har vannmagasin. Regulerbar kraftproduksjon er både mer effektivt og lønnsomt.*
- *Det lokale strømnettet er ikke stort nok til å transportere ut kraftoverskuddet vi vil få fra de omsøkte kraftverkene.*
- *Vi vil bevare det som er igjen av urørt natur.*
- *Å bygge ut ett enkelt lite vassdrag kan fortone seg å gi små uheldige virkninger. Men i sum kan utbygging av alle de små være negativt. Spesielt gjelder dette hvis mange elver innen samme naturtype blir utbygd. Så kan være tilfelle i vår kommune der mange vassdrag innen ett dalføre er eller kan bli utbygd. Vi har et ansvar for å ta vare på det biologiske mangfoldet, og endret vassføring vil gi endrete livsforhold for flora og fauna. I Sunndalen har vi blant annet en sommerfuglart og hakkespettarter som er sårbare, arter som holder til nært de aktuelle elvene.*
- *Det visuelle inntrykket av Sunndalen endres. De mange fossene er karakteristiske for Sunndalen. Mindre vassføring i de aktuelle vassdragene forringer Sunndals merkevare; den ville naturen, sett i reiselivssammenheng.*
- *Utbygging av disse vassdragene forringer naturopplevelsen til oss som bor her og ferdes i områdene.»*

Ingunn Thorland har sendt uttalelse den 15.06.2014. Hun er nabo til Hareima, og understreker at elva har stor visuell betydning for landskapet i Sunndalen, og har kvaliteter som gjør Sunndalen attraktiv som leveområde. Elva og Haremsdalen er lett tilgjengelig fra Sunndalsøra, og godt synlig fra riksvei 70 og lokalveinettet. Området har stor betydning både som nærturområde og som utgangspunkt for turer inn i Haremsdalen og opp på fjellet Storkalken m.fl. At Hareima ikke er utbygd har stor betydning for opplevelsen. Ingunn Thorland ber om at søknaden om Hareima kraftverk avslås.

Gårdbrukere på Hoven og Mele har gitt uttalelser datert 17.06.2014 og 18.06.2014. Grunneierne, som også er fallrettseiere i Hareima, nevner at Hareima har vært utnyttet til kvernhus fra gammelt av, og at en utbygging i liten grad vil påvirke sommervannføringen, slik at hvite fosser og bekkesus fortsatt vil kunne ses og høres. Minstevannføringen vil også sikre et visuelt inntrykk. Det pekes på kommunens landbruksplan, der det skal satses på å utnytte en større andel av brukenes ressurser. I tillegg pekes det på at Sunndal Arbeiderparti bare vil gå mot utbygging dersom elver blir visuelt forringet. Grunneierne avslutter med at en utbygging av Hareima ikke vil forringe elva visuelt og vil sikre driften av 7 gårdsbruk.

I et vedlegg til uttalelsen vises det ellers til de positive effektene av en utbygging slik dette framgår av søknaden, samt at det i tillegg gis merknader til behandlingen av søknaden i kommunestyret.

NVE har mottatt et **opprop** mot utbygging av Torske kraftverk og Hareima kraftverk, sendt oss av Carl Bjurstedt, av en av initiativtakerne. Sammen med oppropet var lagt ved en underskriftsliste med i alt 800 underskrifter. I oppropet er det påpekt følgende hva angår Hareima:

- Hva utbygging betyr visuelt, burde ha vært synliggjort bedre i søknadene.
- Fossenes betydning for turisme og reiseliv er underkommunisert i søknadene
- Nærheten til verneområdet Dovrefjell-Sunndalsfjella er ikke drøftet.

- Turstien opp langs elva er mye brukt og en viktig innfallsport til Sunndalsfjella.
- Skorga, Fossa og Hareima gir identitet og skjønnhet til bygda.

Tinfos AS har i brev datert 07.08.2014 sendt oss følgende kommentarer til høringsuttalelsene

«...

Underskriftsaksjon mot Hareima og Torske:

For Hareima blir det spesielt påpekt redusert naturoppleving med redusert vannføring i elva. Det blir og påpekt at det er mangelfullt drøftet forhold knytt til at utbyggingsområde ligg nær opptil Dovrefjell- Sunndalsfjella Nasjonalpark.

Svar:

Redusert vannføring i elv:

I konsesjonssøknaden er det forsøkt å visualisere med bilde hva som blir konsekvenser med redusert vannføring. Det er m.a. valgt høy minstevannføring og det er i tillegg under avbøtende tiltak skissert alternativ utbygging med redusert slukeevne fra 2 til 1 x middelvannføring. Med dette alternativet vil det være overkant av 100 dager med mere vannføring i elv enn det kraftverket maksimalt kan sluke». (middelår). I perioder med høy vannføring vil det være lite visuell endring av vannmengde i elv.

Nærområde til Dovrefjell- Sunndalsfjella Nasjonalpark:

I kapittel 3.9 er forhold til Landskap og inngrepsfri naturområde omtalt. Som det er vist i figur 19 vil avstand fra område med tyngre tekniske inngrep til Nasjonalparkområde være over 5 km. Dersom det blir valgt fjellboring vi de tekniske inngrepene nærmest Nasjonalpark område være begrenset til bygging av inntakskanal og luke for overgang til fjellboringstunell. Utbyggingsaktiviteten vil i hovedsak bli i område der det i dag allerede er traktorvei og tidligere berørt natur.

Direktoratet for mineralforvaltning:

Det er ikke gitt spesielle kommentar fra Direktoratet for mineralforvaltning.

Gårdbrukere på Hoven og Mele:

Gårdbrukere på Hoven og Mele som er fallrettseiere beskriver de positive sidene med utbygging. Det blir påpekt at sommervannføring vil bli begrenset redusert og at avløpskanal vil gi flomsikring som reduserer risiko for fremtidige flomskader. Det blir og nevnt viktig inntektsgrunnlag og tilskudd av ren og fornybar kraft.

Svar:

Etter vår vurdering blir det fra fallrettseierne gitt ett realistisk bilde av konsekvenser ved utbygging.

Møre og Romsdal Fylkeskommune:

Fylkeskommunen påpeker forhold knyttet til landskapsforhold, men ser også at dette prosjektet har relativt stor kraftproduksjonspotensiale. Det blir bedt om nærmere utgreiing om friluftsliv og om dette påvirkar villreinsområde innenfor det biologiske aktivitetsområdet til Snøhettareinen.

Svar:

Friluftsliv:

Tursti til Hareima dalen går på vestsida av elven og blir således ikke berørt. Både inntak, vannveg og kraftstasjon vil i liten grad være synlig fra friluftsområde. Ved bruk av fjellboring vil det heller ikke være behov for fjerning av skog/inngrep i terreng i store deler av vannveg område. Visuell opplevelse av vannføring i elv blir noe redusert, men dette avgrenses dersom det blir valgt utbygging basert på slukeevne tilsvarende 1 x middelvannføring. (Ref. kapittel 4 i konsesjonssøknaden – Avbøtende tiltak). I anleggsperioden vil det være noe helikoptertrafikk i forbindelse med bygging av inntak.

Snøhettareinen:

Ut fra kart – Reindriftsforvaltning er det ikke registrert villrein i det aktuelle tiltaksområde for utbygging av Hareima. Grunneiere kjenner heller ikke til at det er reinsdyr beite i dette området. (Se figur 1 – Utdrag fra Reinsforvaltningskart).

Naturvernforbundet:

Naturvernforbundet stiller spørsmål om biologisk mangfoldundersøkelsen og mener en ikke kan utelukke at det finnes biologiske verdier som er av større interesse enn det som kommer frem i BM rapporten. Det blir og påpekt uttørring av elv i dalbunnen og hvorledes dette blir påvirket ved utbygging. Det blir og påpekt den visuelle verdien av Hareima som i dag er den eneste av nordvendte elver i Sunndalen som ikke er utbygget.

Svar;

Det er ikke oppgitt noen konkrete funn som tilsier at det er mangler i Biologisk Mangfold rapporten, ev. om det skal gjennomføres mere detaljert undersøkelse. (Ref. også uttalelse fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal). Når det gjelder uttørring i dalbunnen så vil utbygging påvirke område der elv går over fra bratt til flatt parti til utløpskanal kommer tilbake til elven som tilsvarer en strekning på ca. 400 - 500 meter. I dette område vil normal minstevannføring bli tilført elvestrengen. Vårt forslag til minstevannføring i konsesjonssøknaden er 5 – persentil

sommer (252 l/s) og 5- persentil vinter (56 l/s). Etter utløpskanal vil elven ha naturlig vannføring.

Statens Vegvesen:

Det kan være aktuelt å krysse fylkesvei i forbindelse med nettilknytning. Krav Statens Vegvesen stiller i sin høringsuttalelse vil bli fulgt.

Sunndal kommune:

Sunndal kommunestyre går imot at det blir gitt konsesjon for utbygging av Hareima på grunn av hensyn til landskapsbilde, reiseliv og trivsel for kommunens egne innbyggere.

Svar:

Utbygger registrerer ut fra saksgrunnlag at kommunestyret har hatt oppe til avstemming flere forslag der det blir gitt medhold til utbygging basert på laveste slukeevne og fjellboring, men at kommunestyret velger til slutt å gå imot utbyggingen.

Sunndal Venstre:

Sunndal Venstre påpeker at det allerede er utbygd mange småkraftverk i Sunndal kommune og at småkraftverkene i «Sunndalspakken» vil i sum være negativ. Dette går på det på landskapsmessige verdier og det visuelle inntrykk. Det blir og påpekt at det lokale strømnettet ikke er tilstrekkelig dimensjonert.

Svar:

Utbygger mener at det må sees på de positive sidene med utbyggingen, både ut fra «grønn energi» og lokale inntekter. Utbygging av Hareima slik den er skissert i søknaden vil gi avgrenset påvirkning på de landskapsmessige verdiene i området.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal:

Fylkesmannen frarår utbygging ut fra landskapsmessige konsekvenser i Sunndalen og at tiltaket vil gripe inn i inngrepsfrie naturområder (INON) i Dovrefjell- Sunndalsøra Nasjonalpark. Det blir i høringsbrevet stilt spørsmål om det er gjennomført tilstrekkelig Biologisk mangfoldundersøkelse spesielt på registrering av mosearter langs elveløpet.

Svar:

Vi mener de landskapsmessige konsekvenser og forhold knyttet til inngrepsfrie naturområder er belyst i søknaden. Utbygging basert på fjellboring og slukeevne på turbin tilsvarende 1 x middelvannføring vil redusere de landskapsmessige konsekvenser ved utbygging. Når de forhold påpekt knyttet til Biologisk mangfoldundersøkelse foreslår vi at det blir gjennomført tilleggsundersøkelse på de forhold som blir påpekt i brev fra Fylkesmannen. Eventuelt at dette blir stilt som forbehold i en eventuell konsesjon.

Ingunn Thorland:

Ingunn Thorland har påpekt at utbygging vil påvirke det visuelle med Hareima elva og gi redusert Friluftsliv og rekreasjonsoppleveling.

Svar:

Vi viser tidligere kommentar over der disse forhold er nevnt.

Istad Nett:

Istad Nett påpeker at det vil være behov for tiltak på 22 kV nett (Sunndal Energi), men at det vil være tilstrekkelig kapasitet i overliggende regional- og sentralnett. Det vil være nødvendig å øke transformorkapasitet, men vil vurdere dette nærmere etter at det er avklart hvor mange anlegg som får konsesjon.

Kristiansund og Nordmøre Turistforening:

Turistforeningen påpeker verdien av Hareima som markert vassdrag i Sunndalen.

Svar:

Vi mener utbygging med slukeevne på 1 x middelvannføring og omsøkt minstevannføring i liten grad vil påvirke landskapsbilde.

Sunndal Energi:

Sunndal Energi som er områdekonsesjonær, har i brev datert 15.06.2014 oppdatert beregninger på oppgradering av 22 kV nett. Det er skissert ulike tiltak basert på hvor mange anlegg som blir realisert. Det er vanskelig å beregne hva utfall dette får for anleggsbidrag, men det kan se ut for at dette vil ligge innenfor det vi har lagt til grunn i konsesjonssøknaden. Det vil være noe større margin på anleggsbidrag dersom blir valgt utbygging basert på generatorkapasitet på 4,9 MW. Ref. kapittel 4 i konsesjonssøknaden.

Miljødirektoratet:

Miljødirektoratet har i sin høringskommentar påpekt den samlede belastning med å bygge ut alle de 5 omsøkte vassdragene og spesielt påpekt tap av landskaps- og opplevelsesverdier i Sunndalen ved eventuell utbygging. Det er og påpekt den samlede belastningen dette har på Inngrepsfrie naturområder (INON).

Svar:

Vi mener landskapsmessig påvirkning slik vi har omtalt i søknaden er begrenset, spesielt med alternativ bruk av fjellboring og dimensjonering av kraftverket basert på 1 x slukeevne.

Vurdering av konsesjonssøknaden etter mottatte høringsuttalelser:

Vi registrer at merknad til utbygging i hovedsak går på de landskapsmessige verdier og det visuelle inntrykket Hareima har i landskapet i dag. Ut fra dette ber vi NVE vurdere utbygging av anlegg med redusert slukeevne på 1 x middelvannføring (Ref. kapittel 4 – Avbøtende tiltak i konsesjonssøknaden. Vi ber også om at NVE ser på fordelene med utbygging før det blir fattet endelig vedtak.

Avslutningsvis vil vi vise til at Tinfos har sitt hovedsete på et vernet område i Notodden. På dette området driver vi kraft- og kulturanlegg. Vi har de senere år mottatt Telemark Fylkeskommunes Byggeskikkpris to ganger for vårt arbeid på dette området. På denne bakgrunn, samt på bakgrunn av vår lange fartstid som kraftprodusent, anser vi at vår kompetanse og erfaring tilsier at også Hareima Kraftverk kan og vil bli bygget på en måte som ivaretar estetikken i området.»

Tilleggsopplysninger

På bakgrunn av foreløpig søknad, ba NVE i brev datert 17.02.2014 om at det ble gjennomført fiskeundersøkelse. Denne ble sendt oss den 08.08.2014, og har følgende konklusjon:

«Hareima synes å vera ei vesentleg produksjonselv for sjøauren i Driva, som er eit nasjonalt viktig laksevassdrag. Det blei registrert fisk så langt opp i elva som det for fisken er fysisk mogleg å gå, det vil sei fram til fjellfoten. Sjølv om vassføringa i delar av vinterhalvåret kan vera sær sars låg er det likevel vatn nok til at fisken overlever. Det gjeld også når vatnet forsvinn mellom steinane og elvefaret liknar ei steinrøys. Den anadrome delen som blir berørt av kraftverket er ca 450 m og stoppar ca 102 moh.

Sidan Hareima fyrst og fremst er eit rekrutteringsområde for småfisk til Driva vil skadeverknadene for fisk bli mindre enn dersom elva også skulle vera leve- og overvintringsområde for større fisk. Det er viktig å sikre tilstrekkeleg stor minstevassføring, særleg under gytevandringa på hausten.»

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 14 km^2 ved inntaket, og middelvannføringen er beregnet til $1,11 \text{ m}^3/\text{s}$. Effektiv innsjøprosent er på 0,7 % og nedbørfeltet har en brendel på 2 %. Avrenningen er stabil fra år til år med dominerende vårflo, men høstflommer er også vanlig forekommende. Laveste vannføring opptrer gjerne om vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 252 og 56 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 84 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til $2,2 \text{ m}^3/\text{s}$ og minste driftsvannføring $0,166 \text{ m}^3/\text{s}$. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 252 l/s i perioden 01.05. til 30.09. og 56 l/s resten av året.

NVE har kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Med en maksimal slukeevne tilsvarende 200 % av middelvannføringen og foreslått minstevannføring på 252 l/s om sommeren, vil dette gi en restvannføring på ca. 421 l/s rett nedstrøms inntaket som et gjennomsnitt over året. Det meste av dette vil komme i flomperioder. De store flomvannføringene blir i liten grad påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 59 dager i et middels vått år. I 168 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 237 l/s ved kraftstasjonen.

Det er i søknadens kapittel 4 presentert et mulig utbyggingsalternativ med en slukeevne på $1,1 \text{ m}^3/\text{s}$. Dette tilsvarer middelvannføringen i Hareima. Minste driftsvannføring vil da bli $0,01 \text{ m}^3/\text{s}$, og alternativet innebærer ifølge søknaden at det vil være overløp over dammen i 104 dager i et middels vått år. Tilsvarende vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring i 138 dager. Hydrologiske konsekvenser for øvrig er det ikke gjort rede for for dette alternativet.

Som det framgår av søkers kommentar til høringsuttalelsene over, ber Tinfos oss om å legge dette alternativet til grunn for vår vurdering av søknaden om Hareima kraftverk.

Produksjon og kostnader

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger.

Landskap og friluftsliv

Landskap

Hareimas landskapsmessige betydning i Sunndalen er sterkt betont av flere av høringspartene. Med unntak av grunneierne med fallrettigheter i Hareima, har ingen av høringspartene gått inn for at det gis konsesjon. Fylkesmannen har innsigelse til søknaden begrunnet med at det er et karaktervassdrag i Sunndalen med stor landskaps- og opplevelsesverdi.

Miljødirektoratet er høringspart i småkraftsaker dersom prosjektene kan berøre nasjonale laksevassdrag. Driva er et nasjonalt laksevassdrag, og direktoratet fikk derfor oversendt søknaden for

uttalelse. Miljødirektoratet er imot en utbygging av Hareima og de øvrige elvene i Sunndalen, og det legges stor vekt på dalførets landskapsmessige særpreg. Sideelvene er av stor verdi pga. sin synlighet, både fra bo-områder og ferdselsårer. NVE legger merke til at Miljødirektoratet uttaler seg om forhold som ligger utenfor årsaken til at direktoratet har fått søknadene på høring.

Fylkeskommunen fraråder en utbygging av Hareima pga. hensynet til landskapet, friluftsliv og turisme, og NVF i Møre og Romsdal mener at landskapsverdiene knyttet til elva er store. KNT påpeker at Hareima er et markant vassdrag som er en attraksjon i reiselivssammenheng og bidrar til livskvalitet for Sunndals innbyggere.

Sunndal kommune har behandlet søknaden i kommunestyret, og går imot at det gis konsesjon begrunnet med hensynet til landskapsbildet, reiseliv og trivsel for kommunens egne innbyggere. Vi merker oss spesielt kommunens vedtak, særlig siden Sunndal kommune gjennom et vedtak i kommunestyret så sent som i desember 2013 gikk inn for at det skal arbeides for videre kraftutbygging i Sunndal. Når kommunestyret nå går imot søknaden om Hareima kraftverk, oppfatter NVE dette som at Hareima er ei elv som har en særlig verdi for lokalsamfunnet. Heller ikke en alternativ utbygging med slukeevne på 1,1 m³/s ble vurdert som akseptabel. Kommunens vedtak støtter opp under Fylkesmannens omtale av vassdraget som et «karaktervassdrag» for Sunndalen.

Gårdbrukerne på Hoven og Melen har kommentert behandlingen i kommunestyret. Når det gjelder kommunens uttalelse, kan NVE ikke forholde seg til annet enn hva kommunen har vedtatt.

Søknaden om Hareima kraftverk har sammen med søknaden om Torske kraftverk ellers skapt et engasjement lokalt. Som et engasjement mot utbygging av disse kraftverkene, har initiativtakerne til et opprop mot utbygging sendt oss en underskriftsliste på 800 underskrifter. Mer enn 500 av disse er fra personer med adresse i Sunndal kommune. I en kommune med vel 7000 innbyggere, er det NVEs vurdering at den lokale, folkelige motstanden må kunne karakteriseres som betydelig.

Ingen av høringspartene har gitt uttrykk for at en alternativ utbygging med slukeevne på 100 % av middelvannføringen kan innebære en akseptabel utnyttning av Hareima. NVE vil bemerke at dette alternativet ikke er spesielt godt synliggjort, men NVE legger likevel til grunn at høringsuttalelsene er gitt med kjennskap til hele søknaden, også omtalen av denne utbyggingsløsningen. Kommunes vedtak mot utbygging omfatter også dette alternativet.

NVE mener det er et viktig resultat av høringen at ingen av høringspartene har antydnet at en utbygging med redusert slukeevne, eller andre avbøtende tiltak, vil kunne føre til at ulempene med en utbygging blir vesentlig redusert.

Søker og grunneierne er av den oppfatning at en utbygging av Hareima kraftverk med en slukeevne på 100 % av middelvannføringen i liten grad vil påvirke Hareima som landskapselement, samtidig som planlagt slipp av minstevannføring karakteriseres som høy. NVE er enig i at den aktuelle slukeevnen er lav for sammenlignbare småkraftprosjekter, men vi er av den oppfatning at planlagte minstevannføring ligger på et vanlig nivå for småkraftkonsesjoner og ikke utmerker seg som spesielt høy.

NVE har tidligere avslått en søknad om Erstadelva kraftverk i Sunndal kommune. Erstadelva har etter NVEs vurdering mye til felles med Hareima når det gjelder betydningen som landskapselement. Selv om det var planlagt en større utnyttelse av Erstadelva enn hva tilfellet er for Hareima, er begge vassdragenes betydning som landskapselement utvilsom, og dette kommer veldig klart fram i høringsuttalelsene, slik det også gjorde for Erstadelva.

En redusert utbygging med en slukeevne nedskalert til 100 % av middelvannføringen vil ha mindre konsekvens for Hareimas synlighet enn i opprinnelig søknad. Ifølge søknaden vil dette føre til at antall dager med overløp over inntaksdammen øker fra eksempelvis 59 til 104. Det er likevel NVEs vurdering at med unntak av i flomperioder, vil vannføringsreduksjonen i Hareima utvilsomt redusere elvas landskapseffekt, og i perioder med midlere tilsigsforhold være betydelig redusert som landskapselement.

NVE legger vesentlig vekt på at Hareima har en særlig verdi som et urørt vassdrag nært kommunesenteret Sunndalsøra i en kommune som fra tidligere er mye berørt av kraftutbygging. Vi vektlegger også at høringen har avdekket en tilnærmet unison motstand mot utbygging av elva, ikke minst fra lokalt hold.

I Olje- og energidepartementets retningslinjer for små vannkraftverk står det følgende i kapittel 5.1 om landskap:

«Inngrep som medfører bortfall eller vesentlig reduksjon av verdifulle landskapselementer av nasjonal, regional eller lokal betydning bør unngås.»

Det er NVEs vurdering at en utbygging av Hareima etter framlagte plan tross en begrenset slukeevne er omfattet av retningslinjene på dette punkt.

Friluftsliv

Flere høringsparter, bl.a. fylkeskommunen, påpeker at friluftsjessene og konsekvensene for friluftslivet ved en utbygging er mangelfull beskrevet i søknaden. NVE legger til grunn at området har en betydning for friluftsliv, både som lokalt nærturområde, som utgangspunkt for toppturer, og som innfallsport til Sunndalsfjella og Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark.

Søker påpeker at stien oppover langs Hareima går på andre siden av elva enn utbyggingsområdet og derfor ikke blir berørt, og at det i liten grad vil være innsyn til anlegget. Søker erkjenner at visuell opplevelse av vannføringen blir noe mindre, men at virkningen er begrenset. NVEs vurdering av dette forholdet framgår i vurderingen av landskap foran.

Andre forhold

Søknaden om Hareima kraftverk berører også forhold som gjelder INON, nærheten til Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark, biologisk mangfold generelt og forholdet til villrein og anadrom fisk spesielt. Gitt NVEs konklusjon er ikke de negative konsekvensene for disse temaene ved en eventuell utbygging vurdert nærmere. Det samme gjelder for temaet samlet belastning.

Vi konstaterer likevel at fiskeundersøkelser har vist at en anadrom strekning på ca. 450 m blir berørt. I og med at Driva er et nasjonalt laksevassdrag der alle inngrep som kan påvirke laksebestanden negativt skal unngås, er dette også et element som trekker i retning av et avslag på søknaden.

Samfunnsmessige fordeler

En eventuell utbygging av Hareima kraftverk vil gi 19 GWh i et gjennomsnittssår. Denne produksjonsmengden regnes som mye for et småkraftverk. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneiere og generere skatteinntekter. Videre vil Hareima kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og vil dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning.

Ifølge søknaden og uttalelsen gitt av grunneierne, vil en utbygging med en åpen utløpskanal også redusere flomproblemer i området.

Søker har i sine kommentarer til høringsuttalelsene bedt NVE om å se på fordelene med utbygging før det blir fattet endelig vedtak. NVE vil bemerke at vi er kjent med fordelene ved en eventuell utbygging av Hareima.

Oppsummering

NVE registrerer at det er en betydelig motstanden mot en utbygging av Hareima. Med unntak av Statens vegvesen og lokalt og regional nettselskap, som ikke tar stilling til utbyggingsspørsmålet, og rettighetshaverne, går alle høringspartene mot en utbygging. Vi merker oss særlig at Sunndal kommune, som tidligere har fattet et prinsippvedtak til fordel for videre kraftutbygging i kommunen, går imot at det gis konsesjon her. Dette gjelder også til en utbygging med redusert slukeevne. Fylkesmannen har innsigelse til søknaden pga. virkningene for landskap, og Miljødirektoratet anbefaler at vi avslår søknaden med bl.a. denne begrunnelsen. Fylkeskommunen fraråder også at det gis konsesjon til kraftverket. Vi registrerer at søknaden har skapt et lokalt engasjement mot utbygging i form av en underskriftskampanje.

NVE er av den oppfatningen at høringsrunden har avdekket at Hareima har en særlig viktig posisjon som landskapselement lokalt, og er et viktig bidrag til landskapsopplevelsen i Sunndal. I tillegg er det av betydning at Hareima er en relativt sentrumsnær elv.

I Olje- og energidepartementets retningslinjer framgår det at utbygging av vassdrag som fører til vesentlig reduksjon av verdifulle landskapselementer av nasjonal, regional eller lokal betydning bør unngås.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Hareima kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt. NVE avslår derfor søknaden fra Tinfos AS om tillatelse til bygging av Hareima kraftverk.